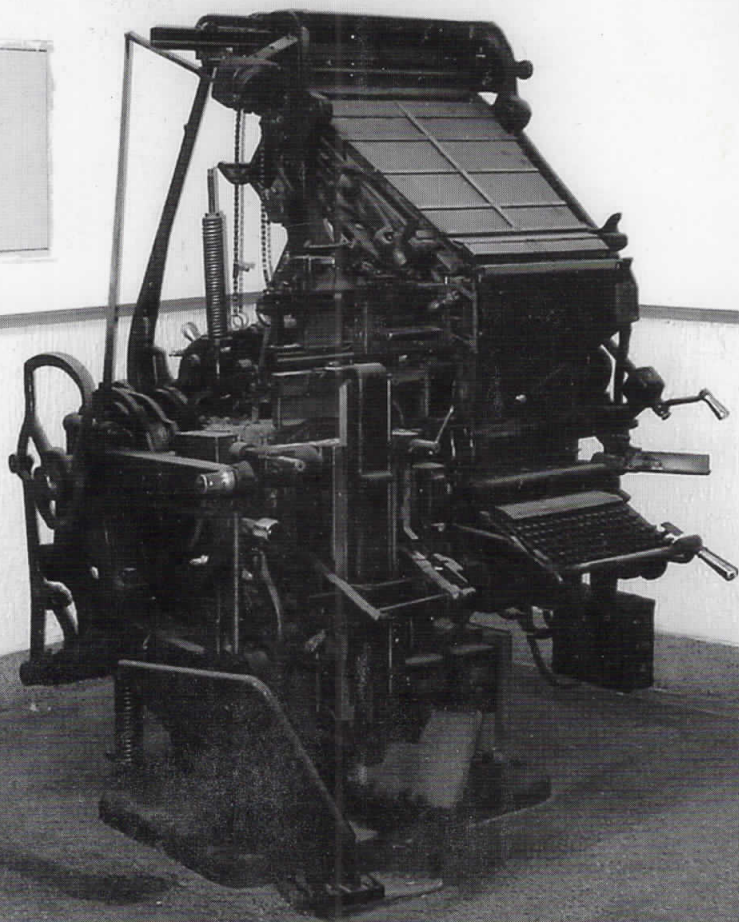
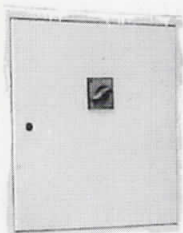

Билјана Јовановска
Biljana Jovanovska

Pb

МИРИСОТ И ЗВУКОТ НА ПЕЧАТАРСКАТА БОЈА

Транзициски зајис

Со својот најнов проект во Отвореното графичко студио, Билјана Јовановска се потврдува како авторка која не прави хиерархиска поделба на значаен и помалку значаен медиум.

По успешната изложба од 2005 година во Музејот на град Скопје, на којашто се претстави со слики работени во маслена техника, авторката продолжува со својот поетско-ангажиран пристап претставувајќи се овојпат со графичка инсталација насловена како *Pb*.

Проектот е рефлексција на одредени небулози и трауми произлезени од посттранзициските општества, во случајов, затворањето на печатницата НИП “Нова Македонија”, но и по малку романтично пледирање во име на графиката како подзаборавен медиум. На тој начин, Јовановска прави интересна паралела помеѓу индустриската и ликовната графика нагласувајќи ги промените на курсот низ којшто обега минуваат.

Парадоксот што некогашната најголема и најуспешна печатница во земјава пропадна така срамно и недолжно и покрај технолошката супериорност и стручност вис-а-вис останатите печатници, ја поттикнува авторката да се позанимава со овој проблем за којшто ја врзуваат и лични спомени (мирсот на печатарската боја кој, како дете го вдишувала шетајќи низ погоните на старата печатница со мајка ѝ, длабоко се втиснал во свеста на авторката која решила, неколку децении подоцна да ги обнови сеќавањата на тој период печатејќи серија графички во Отвореното графичко студио и изложувајќи ги во рамките на својот најнов проект).

На изложените графички листови е очигледна страста и ентузијазмот со кој Јовановска ги обработува цинканите плочи иако за тоа не е графички квалификувана. За неа, многу поважен е самиот процес на работа отколку крајниот резултат, согласно на нејзините концептуални убедувања.

Аналогно на графичките отпечатоци, во јукстапозиција се изложени и фотографии направени во погоните на печатницата, непосредно пред нејзиното затворање. Фотографирано се ротациони машини, оловни наслојки на дрвен под, сандак со букви, разни графички материјали итн. Освен очекувано-сугерираната доза на документаристичност, фотографираните предмети содржат и извесна аура на вмзуеалност како своевидни антиквитети и сведоштва за едно време во кое работниците во печатницата биле нарекувани вмајсториг поради нивната алхемиска вештина, оловото да го трансмутираат во печатен текст.

За жал овие мајстори денес се заменети со придобивките на модерната технологија како резултат на немилосрдните глобалистички процеси.

Музичкиот бекграунд на проектот се состои од луп проекција на кус видео клип (своевиден аудио-визуелен перформанс) направен во еден од погоните во чија заднина може да се слушне репетитивниот звук на машините. Звукот, покрај автореференцијална репетитивност содржи и извесно чувство на “low entropy” карактеристично за музичарите-минималисти од крајот на дваесеттиот век (Steve Reich, Pan Sonic, Vidna Obmana). На тој начин уште повеќе е нагласена монотоноста и рутината на индустриското производство со кое работниците комплетно се сплотиле, не забележувајќи го хипнотичкиот звук кој ги држи нивните нагони под контрола, налик на некаков диновски манометар.

Секако, за општата синестетичка какофонија во печатницата придонесувале и токсичните разредувачи, оловото, печатарските бои и азотните киселени- своевидни легални халуциногени чие вдишување предизвикува блага еуфорија, доволна за да се издржи напорниот ден.

Изложените реадс- маде објекти (печатарска боја, филц, валјаци) ја нагласуваат аналогијата помеѓу индустриската и ликовната графика.

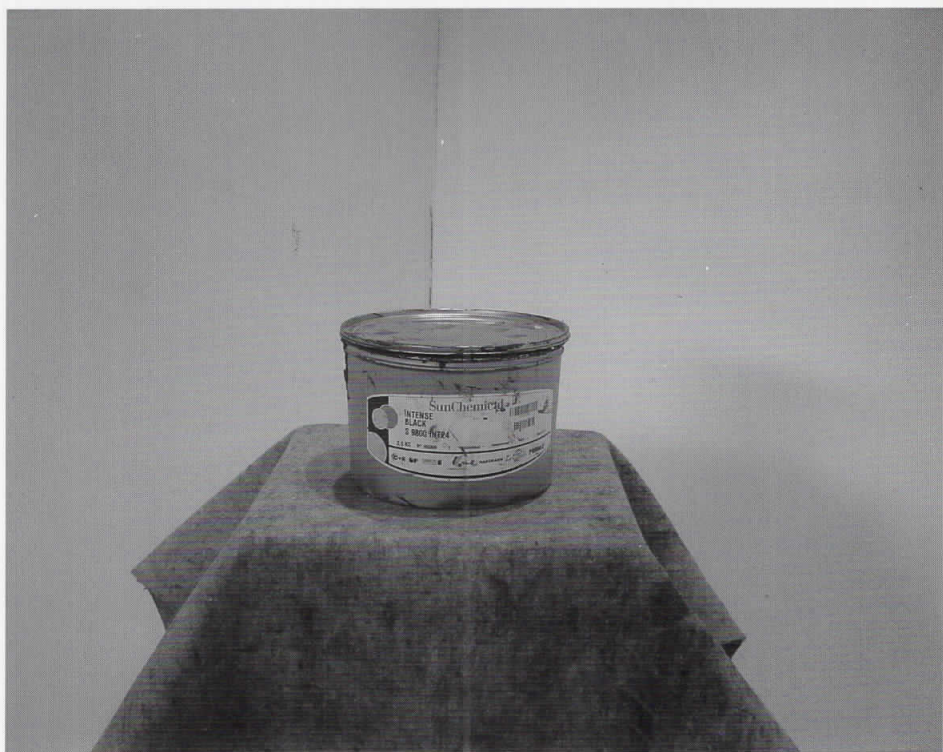
Имено, Јовановска своите графички ги отпечатила со офсет боја (наменета исклучиво за печатење на весници и на списанија) упатувајќи на социјалниот статус на уметниците во земјава.

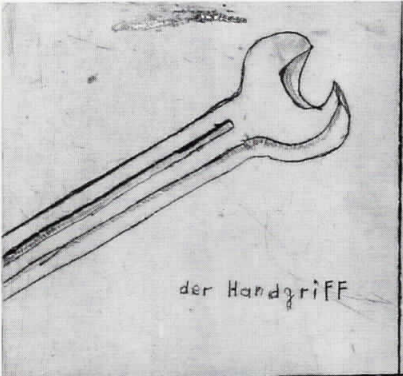
Професионалните графички материјали кај нас сѐуште поседуваат своевидна фетиш ексклузивност и токму тоа е главната причина поради која уметниците воопшто не се занимаваат со овој медиум.

Дури и во ликовно-образовните институции, учениците и студентите печатат со индустриски офсет бои, што говори за нивото и сериозноста на тие установи, но тоа е веќе друга тема.

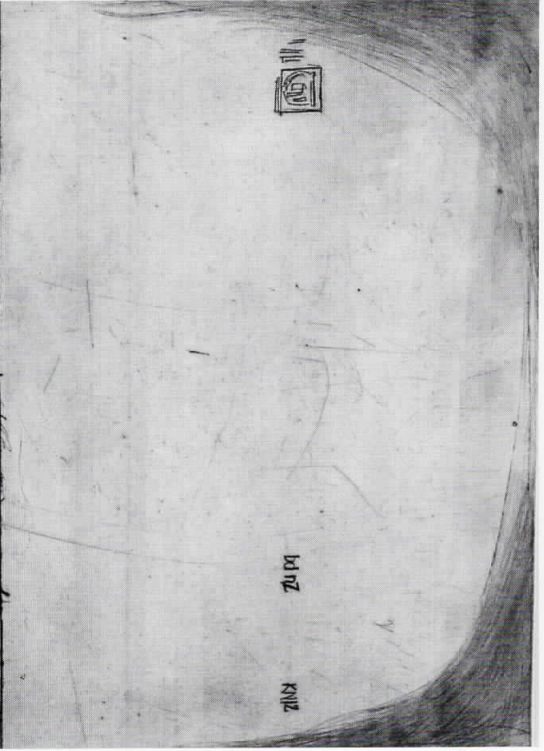
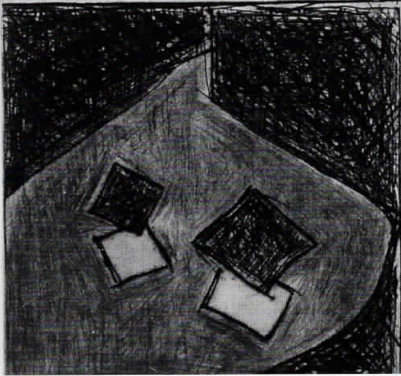
Сите овие назнаки упатуваат на обидот да се редефинира значењето на графиката, при што авторката не се задржала само на естетскиот аспект туку ги опфатела и социјалните, општествените и културните прилики во кои графиката егзистира.

der Handgriff

zu

zu

Билјана Јовановска

Родена е во Скопје. Дипломирала филологија на универзитетот Св. „Кирил и Методиј“.
Моментално е на постдипломски студии-сликарство на Факултетот за ликовни уметности
во Скопје кај професорот Благоја Маневски.
2005, 2006, 2007: часови по графика со Атанас Ботев, графичар-кустос во Отвореното
графичко студио

Самостојни изложби и проекти:

март 2005 *Без селекција*, Музеј на град Скопје

јуни 2005 Мултимедијална презентација на арт-книгата *Слики и дијалози*, Чифте Амам, простор 2

Тековни проекти:

Прирачник по англиски јазик за студентите по графика

Селективно, КИЦ

Селективно во алтернативен простор (културна институционализација на институција во
културата: циклус *Хол во Собранието на Република Македонија* и циклус насловен *Призми:
Пирамиди-Браниители*)

Biljana Jovanovska

Born in Skopje. Graduated from philology at St. "Cyril and Method" university. Currently has been attending
postgraduated studies on painting at Faculty of Fine Art in Skopje, with Prof. Blagoja Manevski .

2005, 2006, 2007: Lessons in graphic art with Atanas Botev, graphic artist in Open Graphic Art Studio

One-man exhibitions and projects:

March 2005: *Without Selection*, City Museum of the City of Skopje

June 2005: Multimedial presentation of an art book, supported by seven oils on canvas and an audio presentation,
National Gallery, Cifte Amam, space 2.

Current Projects:

Selectively, KIC 2008

Selectively in an Alternative Space (Cultural instituting of an institution beyond culture: *A Hall in the Parliament
of the Republic of Macedonia and Pyramids-Defenders*) Grammar Handbook for Students of Graphic Arts .

THE SAVOUR AND HUM OF THE PRINTING DYES

A Transitional Record

The Open Graphic Studio is the latest project by the author Biljana Jovanovska, who has succeeded once again, in consolidating herself as an artist who does not see the graphic art form as being more or less important than other art techniques. Following her successful exhibition of oils on canvas at the City Museum, Jovanovska continues on her path paved with poetic lyricism, only this time with a graphic installation termed Pb.

The project depicts the vague and traumatic experiences that are a characteristic feature of post –transitional societies, but specifically focuses on the closing down of the oldest printing house in Macedonia – “Nova Makedonija”. Even more so, the project is a romantic plea, pleading a case on behalf of the graphic art form which seems to be a neglected technique. Jovanovska compares the similarities between the industrial and art graphic forms, at the same time stressing the changes that both of these forms have been going through.

It is a paradox, that in spite of its technological superiority and expertise, the once most renowned and prestigious printing house in the Republic of Macedonia should be allowed to deteriorate so shamefully and unscrupulously. This fact alone inspired Jovanovska to pursue the issue, especially since she herself is inextricably bound by personal memories of the printing house, which date back to her childhood years. As a child, she was mesmerised by the pungent smell of the printing dyes while walking through the halls of the printing press with her mother. The savour of the printing press became deeply embossed in her subconscious. After several decades, the powerful feelings dormant within her have now been reawakened, and she has revived her memories of that period by producing a series of graphic art works at the Open Graphic Studio, exhibiting them as part of her latest project.

The graphic art exhibits, clearly demonstrate the passion and conviction with which Jovanovska processed the zinc plates, even though she has no formal qualifications in graphic art. It is a dictum of hers, as well as her conceptual approach, that the process of creation is more important than the final outcome.

Juxtaposed to the graphic prints and complementing them, photographs of the the old printing house are exhibited. The photographs depict rotational machines, lead layers on a wooden floor, a chest with letter cases, various graphic materials and equipment, etc.

Apart from the obvious, and certainly desired air of documentary permeating the atmosphere of the exhibition, the photographed items also contain an aura of antiquity, bearing testimony to a time long gone when the workers in the printing halls were called ‘craftsmen’ due to their magic ability to transform lead into the printed word. It seems a pity that these craftsmen, who were highly qualified, have been traded in for the ‘blessings’ brought about by the current technological advances and globalisation.

The background music score consists of a loop projection of a short sound clip (a unique audio-visual performance in its own right) recorded in one of the halls of the printing press where the repetitive hum of the printing machines in the background could be heard. Apart from its autoreferential repetitiveness, it also contains a certain felling of ‘low entropy’, which is a feature of musicians who prefer the minimalistic approach, characteristic of the end of the 20th century (Steve Reich, Pan Sonic, Vidna Obmana). Thus, the monotonous routine of industrial production is even more accentuated. The workers can be seen working as one being, completely oblivious to the hypnotic hum which seems to keep their instincts at bay, and resembles a gigantic manometer.

Needless to say, greatly contributing to the synesthetical cacophony, were above all the toxic fumes of various paint strippers, diluters, lead, printing dyes and nitric acid, which are hallucinogenic gases, the inhaling of which causes mild euphoria, but in sufficient quantities to get one through the day. The exhibited ready-made items, highlight once again the analogy between the industrial and art graphic forms. Namely, Jovanovska printed her graphic forms using the offset dye which is primarily used for printing newspapers, in so doing she is conveying a subtle message – pointing to the socioeconomic status of the modern day artists in our country. Materials used to produce graphic art forms are still the exclusive right of professionals, and this is precisely why young artists do not work in this medium.

All of the above mentioned is clearly directed towards an effort at redefining the importance and role of the graphic art form. To that effect, the author has not limited her exploration to solely the aesthetic aspect, but has taken into consideration the social, political, economic and cultural context in which the graphic art form exists.

Подотворено писмо:

...присутноста на уметникот на графичката плоча, постигнување сјај на огледало, да откриваш што е бир креда, да знаеш што е ракел...складирање вчерашни весници...играта на светлината, тоналитетот, постигнување тонови, мекоста, контрастот, аголот од 45 степени лево и десно...ксилографска плоча, стеблото што треба да се сече во декември или јануари и тоа, 130 см над земјата и 130 см под крошната и притоа кората веднаш да се отстрани... длетата, жлебни и полни, цинкана плоча...иглата, фина и груба, дилемата за шарбонел на линолеум, интервенција на отпечатена графика, да ги собираш „тие плавите“, за да научиш...графика не може само црно и сиво, мора да има и белог...неизвесноста пред пробниот отпечаток, вториот удар...и конечно...возбудата! Возбуда која едновременно поттикнува една длабоко апсорбирана аудитивна, визуелна, па дури и кинестетичка меморија (која вклучува движење и допир. Несовладлива потреба за „визуелен превод на одамна апсорбираното...

И сето тоа да асоцира мирис на олово и звук на ротациона машина, оловна наслага на дрвениот под, сандак за букви, регали за букви, по 1 литар млеко за секој словослагач, линотип, ред од линотипи, висок печат, шпалти, коректура, нов ред од линотип...

Билјана Јовановска

П.С. Авторката ветува дека ќе ја совлада техниката акватинта и ќе се обиде на графиката да и даде уште една димензија, а за да не и паднат забите од киселините ќе се заштити со маска...и пак ќе може да гризе...